

Otyłość

zabija coraz więcej ludzi

NARODOWY PROGRAM ZDROWIA

WIML

Na rozwój otyłości ma wpływ wiele współwystępujących ze sobą czynników, w tym:

Genetyka

Geny mogą wpływać na ilość tkanki tłuszczowej, którą magazynujesz, oraz na to jak tkanka tłuszczowa jest rozmieszczona w organizmie. Geny mogą również oddziaływać na skuteczność przekształcania jedzenia w energię oraz efektywność wydatkowania energii (kalorii) podczas ćwiczeń.

Styl życia rodziny

Jeżeli jeden lub oboje rodziców są otyli, ryzyko wystąpienia otyłości u ich dzieci wzrasta. Nie jest to tylko spowodowane uwarunkowaniami genetycznymi. Członkowie rodziny mają tendencję do prowadzenia podobnego stylu życia i nawyków żywieniowych.

Brak aktywności fizycznej

Jeśli nie jesteś aktywny fizycznie, nie „spalasz” wystarczającej ilości kalorii. Wydatek energetyczny związany z codziennym trybem życia i niewielką aktywnością fizyczną może być mniejszy niż ilość kalorii, którą dostarczasz do organizmu wraz z pożywieniem.

Niezdrowa dieta

Dieta wysokokaloryczna, bogata w wysokoprzetworzoną żywność, taką jak fast-foody, słodkie oraz napoje o dużej zawartości cukru czy syropu glukozo-fruktozowego, a jednocześnie uboga w owoce i warzywa przyczynia się do wzrostu masy ciała.

Otyłość jest jedną z najczęściej występujących na świecie chorób, a częstość zachorowania stale się zwiększa również wśród służb mundurowych

Nieprawidłowe nawyki żywieniowe

Nie jedzenie śniadań, zbyt późne jedzenie kolacji, przejadanie się podczas jednego posiłku, podjadanie między posiłkami, jedzenie przy TV, przy komputerze, zbyt częste spożywanie alkoholu.

Problemy zdrowotne

Uniektórchosóbotyłośćmożewynikaćzprzyczynmedycznych, takich jak zespół Pradera-Williego, zespół Cushinga czy zespół policystycznych jajników. Problemy zdrowotne, takie jak zapalenie stawów, mogą również prowadzić do zmniejszenia aktywności fizycznej, co może powodować przyrost masy ciała.

Leki

Niektóre leki, ze względu na wpływ na metabolizm mogą prowadzić do przyrostu masy ciała, Leki, które mogą wpływać na przyrost masy ciała to: leki przeciwdepresyjne, leki przeciwdrgawkowe, leki przeciwcukrzycowe, leki przeciwpsychotyczne, sterydy i beta-adrenolityki.

Kwestie społeczne i gospodarcze

Badania pokazują, że warunki społeczne i ekonomiczne, również determinują rozwój nadwagi i otyłości. Zapobieganie otyłości jest trudne, jeśli nie masz dostępnych i bezpiecznych obszarów do ćwiczeń, nie zostałeś nauczony jak przygotowywać zdrowe posiłki lub nie stać cię na kupno zdrowej żywności. Ponadto osoby, z którymi spędzasz czas, mogą mieć wpływ na twoją masę ciała - bardziej prawdopodobne jest, że rozwinię się u ciebie otyłość, jeśli masz otyłych znajomych lub krewnych.

W Polsce w ostatnim dziesięcioleciu odsetek dorosłych chorujących na otyłość zwiększył się o 7% i jest podobny jak w populacji dorosłych mieszkańców USA rasy białej

Wiek

Otyłość może wystąpić w każdym wieku, nawet u małych dzieci. Jednakże w miarę dojrzewania, ze względu na zmiany hormonalne i zmniejszającą się aktywność fizyczną wzrasta ryzyko rozwoju otyłości. Zawartość tkanki mięśniowej maleje wraz z wiekiem, a niższa masa mięśniowa prowadzi do spowolnienia metabolizmu. Zmiany te zmniejszają również nasze zapotrzebowanie na energię i mogą utrudniać utrzymanie optymalnej masy ciała. Jeśli świadomie nie kontrolujesz tego, co jesz, a twoja aktywność fizyczna nie zwiększa się, wraz z przybywającymi latami prawdopodobnie przybędzie ci kilogramów.

Rzucenie palenia

Rzucenie palenia często wiąże się z przyrostem masy ciała. U niektórych osób wzrost masy ciała jest na tyle duży, że może to prowadzić do rozwoju otyłości. Pamiętajmy jednak, że w dłuższej perspektywie czasu rzucenie palenia jest zdecydowanie bardziej korzystne dla naszego zdrowia niż pozostanie w nałogu.

Brak snu

Nie wystarczająca ilość snu lub zbyt duża jego ilość mogą powodować zmiany w dobowym wydzielaniu hormonów, które zwiększą twój apetyt.

Stres

Tempo życia, rywalizacja zawodowa, potrzeba zapewnienia bytu rodzinie i posiadania coraz większej liczby przedmiotów – to wszystko sprawia, że żyjemy w coraz większym stresie. W przypadku zajadania stresu działa nie głód tylko apetyt.

Nawet jeśli występuje u ciebie co najmniej jeden z tych czynników ryzyka, nie oznacza to, że otyłość rozwinie się u ciebie

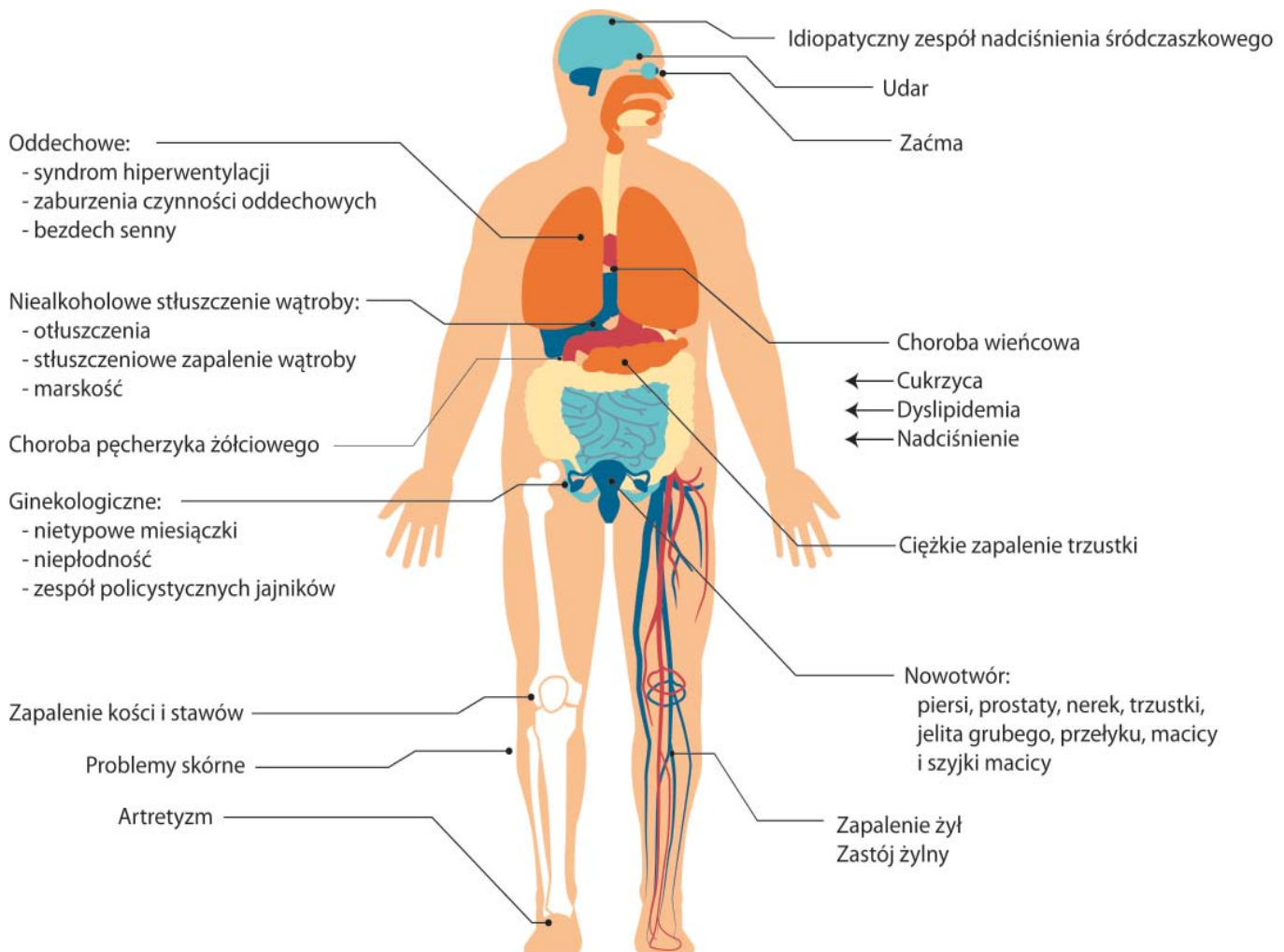
Obniżenie nastroju i depresja

Często osoby poprawiają sobie samopoczucie słodyczami lub alkoholem, który dostarcza wielu dodatkowych kalorii, a ponadto pobudza apetyt.

Ciąża

W czasie ciąży masa ciała kobiety wzrasta. Niektórym kobietom trudno jest powrócić do swojej sylwetki sprzed ciąży. Ten przyrost masy ciała może przyczynić się do rozwoju otyłości u kobiet.

Otyłość u dorosłych komplkacje zdrowotne

Konsekwencje zdrowotne nadwagi i otyłości

Otyłość może w konsekwencji doprowadzić do rozwoju licznych chorób, a nawet śmierci.

Jeśli jesteś otyły, prawdopodobieństwo wystąpienia u ciebie wielu poważnych problemów zdrowotnych wzrasta, w tym:

- » wzrost poziomu triglicerydów i obniżenie stężenia cholesterolu (HDL) we krwi
- » cukrzyca typu 2
- » choroby sercowo-naczyniowe (w tym choroba niedokrwienna serca, zaburzenia rytmu serca, nadciśnienie tętnicze, udar mózgu)
- » żylaki kończyn dolnych i żylna choroba zakrzepowo zatorowa
- » zespół metaboliczny definiowany przez Międzynarodową Federację Diabetologiczną (IDF) jako występowanie otyłości brzusznej (obwód talii u kobiety jest równy bądź większy niż 88 cm, u mężczyzny równy bądź większy niż 102 cm), wraz z co najmniej dwoma z poniższych kryteriów:

- poziom triglicerydów we krwi równy bądź wyższy niż 150 mg/dl (lub leczenie dyslipidemii)
  - stężenie tzw. dobrego cholesterolu (HDL) we krwi – u kobiet niższe niż 50 mg/dl, zaś u mężczyzn niższe niż 40 mg/dl
  - ciśnienie tętnicze równe bądź wyższe niż 130/85 mm Hg (lub leczenie nadciśnienia tętniczego)
  - poziom glukozy we krwi na czczo równy lub wyższy niż 100 mg/dl (lub leczenie cukrzycy typu 2)
- » rak, w tym rak macicy, jajników, piersi, prostaty, okrężnicy, odbytnicy, przełyku, wątroby, pęcherzyka żółciowego, trzustki i nerek
  - » zaburzenia oddechowe, w tym bezdech senny (zaburzenia snu, spowodowane wielokrotnymi epizodami zatrzymania oddechu)
  - » astma, przewlekłe obturacyjna choroba płuc
  - » choroba refluksowa przełyku

Możesz przeciwdziałać większości czynników ryzyka poprzez zmianę sposobu żywienia, aktywność fizyczną oraz zmiany w zachowaniu na bardziej prozdrowotne

- » choroba pęcherza moczowego, wysiłkowe nietrzymanie moczu
- » zaburzenia ginekologiczne, takie jak niepłodność i nieregularne cykle menstruacyjne, zespół policystycznych jajników
- » zaburzenia erekcji, hipogonadyzm męski
- » niealkoholowe stłuszczenie wątroby (stan, w którym tłuszcz gromadzi się w wątrobie i może powodować zapalenie lub bliznowacenie)
- » kamica pęcherzyka żółciowego
- » uszkodzenie funkcji nerek
- » choroba zwyrodnieniowa stawów

Jakość życia

Kiedy chorujesz na otyłość, twoja ogólna jakość życia może ulec pogorszeniu. Związane jest to z niepodejmowaniem czynności, które wcześniej sprawiały ci przyjemność, takich jak uczestnictwo w aktywnym spędzaniu czasu z rodziną.

Ze względu na samopoczucie związane z nadmierną masą ciała możesz również unikać miejsc publicznych.

Osoby z otyłością niekiedy spotykają się z dyskryminacją ze strony bliskiego jak i dalszego środowiska.

Inne kwestie dotyczące nadmiernej masy ciała, które mogą mieć wpływ na twoją jakość życia to:

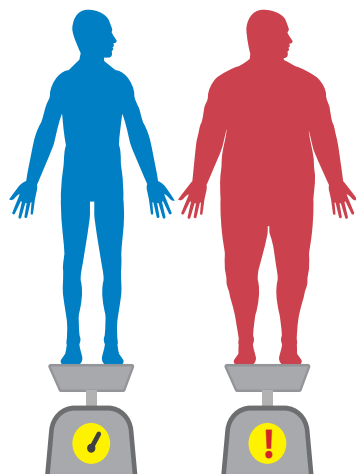
- » depresja
- » lęk
- » inwalidztwo
- » dysfunkcje seksualne
- » wstyd i poczucie winy
- » izolacja społeczna
- » mniejsza wydajność w pracy

Zmniejszając liczbę kilogramów, zwłaszcza tkanki tłuszczowej zlokalizowanej w okolicy brzusznej, zmniejsza się ryzyko wielu chorób oraz ilość problemów ze zdrowiem

Korzyści z redukcji masy ciała

Zredukowanie masy ciała o około 10 kg:

- » zmniejsza o 20% ryzyko śmierci
- » zmniejsza o 30% ryzyko śmierci z powodu powikłań cukrzycy
- » zmniejsza o 40% ryzyko nowotworów wykazujących związek z otyłością
- » obniża o 10% poziom cholesterolu całkowitego, o 15% LDL i o 30% triglicerydów
- » podwyższa o 8% poziom HDL
- » obniża ciśnienie krwi o 10 mm Hg
- » zmniejsza bądź znosi białkomocz
- » poprawia funkcjonowanie układu oddechowego
- » powoduje spadek agregacji erytrocytów i poprawę zdolności fibrynolitycznej
- » zmniejszenie masy ciała u kobiet rzędu 4-10 kg niesie ze sobą o 44% większe ryzyko klinicznych objawów kamicy żółciowej gdyż uwalnianie cholesterolu z tkanki tłuszczowej w czasie odchudzania powoduje nadmierne wysycenie żółci.

Otyłość - to choroba przewlekła, która sama, bez leczenia nie ustępuje

Utrata nadmiernej masy ciała przynosi korzyści również w postaci:

- » możliwość zmniejszenia dawek leków stosowanych w leczeniu nadciśnienia tętniczego i cukrzycy
- » lepsze samopoczucie i zwiększenie długości życia
- » więcej energii życiowej
- » wzrost samooceny i wiary w siebie

**BĄDŹ
CZUJNY**

Sprawdź czy chorujesz na otyłość

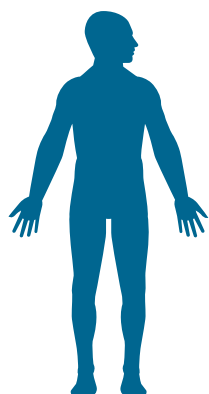
Nadwagę i otyłość diagnozuje się na podstawie trzech głównych parametrów:

1

BMI (ANG. BODY MASS INDEKS) - WSKAŹNIK MASY CIAŁA, WYLICZANY NA PODSTAWIE WZORU:

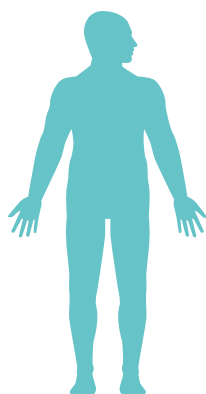
$$BMI = \text{masa ciała (kg)} / [\text{wzrost (m)}]^2$$

Klasyfikacja otyłości wg WHO

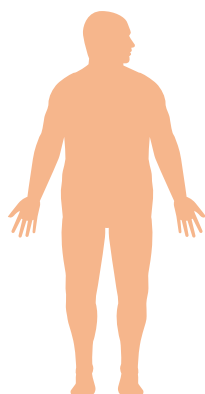
**prawidłowa masa
ciała**

18,5 - 24,9

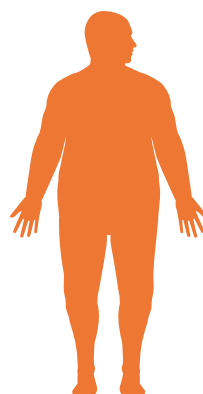
nadwaga

powyżej i równy
25

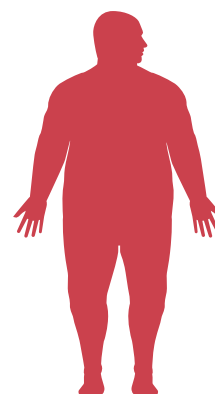
**nadwaga
bez otyłości**

25 - 29,9

**stopień I
otyłości**

30 - 34,9

**stopień II
otyłości**

35 - 39,9

**stopień III otyłości
(ekstremalna)**

powyżej i równy 40

BMI nie jest rzetelnym wskaźnikiem rozpoznawania nadwagi i otyłości i u części osób używanie tego wskaźnika może spowodować nierozpoznanie choroby.

Dzieje się tak dlatego, że BMI nie określa dokładnie ile jest tkanki tłuszczowej w organizmie oraz jaka jest zawartość tkanki mięśniowej

2

ZAWARTOŚĆ TKANKI TŁUSZCZOWEJ W ORGANIZMIE

Nadwaga to:

- » u mężczyzn – 20-25% tkanki tłuszczowej
- » u kobiet – 30-35% tkanki tłuszczowej

Otyłość to:

- » u mężczyzn – >25% tkanki tłuszczowej
- » u kobiet – >35% tkanki tłuszczowej

3

POMIAR OBWODU TALII

Otyłość brzuszną diagnozujemy gdy obwód tali przekroczy:

- » w przypadku kobiet przekracza 80 cm
- » w przypadku mężczyzn 94 cm

**Na otyłość jest się chorym do końca życia,
nawet jeżeli masa ciała będzie już prawidłowa**

Przyczyny rozwoju otyłości są złożone i indywidualne

WOJSKOWY INSTYTUT MEDYCYNY LOTNICZEJ
ul. Krasińskiego 54/56
01-755 Warszawa

www.wiml.waw.pl